

KOMENTÁŘ: KDE KONČÍ SVOBODA PROJEVU? TAM, KDE ZAČÍNÁ ODPOVĚDNOST

Kamil KOPECKÝ

Žijeme ve svobodné zemi. Máme právo volit, cestovat, podnikat, vzdělávat se, a také – což je mimořádně důležité – máme právo na svobodu projevu. Tedy právo vyjadřovat své názory, ať už slovem, písmem, obrazem, nebo jinými prostředky. Je to jedno ze základních práv, které nám zaručuje Ústava České republiky, konkrétně článek 17 Listiny základních práv a svobod. Ale i svoboda má své hranice.

Svoboda projevu není anarchie

V posledních letech se u nás objevují různé subjekty, spolky nebo jednotlivci, kteří si dávají do názvu slovní spojení „svoboda projevu“ a vystupují jako její velcí ochránci. Jenže – často jen naoko. Zatímco sami sebe prezentují jako bojovníky za svobodu slova, realita vypadá trochu jinak. Kdo s nimi nesouhlasí, bývá rychle „zabanován“, komentáře mizí, diskuze se čistí... Svoboda projevu se tak u nich mění v nástroj, který chrání jen „jejich názory“, ale už ne názory těch druhých.

A když se má někdo vyjádřit třeba k omezování svobody slova v USA, nebo k porušování práv novinářů v jiných zemích, najednou ticho. Jako by se jich to netýkalo. Skutečná obrana svobody projevu ale není selektivní. **Bud' ji hájíme u všech - nebo u nikoho.**

Pravidla existují – i pro svobodu projevu

Svoboda projevu není a nemůže být neomezená. Pokud by si každý mohl říkat naprosto cokoliv a jakkoliv, změnilo by se to v chaos. Představte si, že by v dopravním provozu neplatila žádná pravidla. Každý by si jezdil, kudy a jak by chtěl. Výsledkem by byly nehody, škody, mrtví. I doprava potřebuje řád – a stejně tak i svoboda slova. Zákon jasně stanovuje, kde svoboda projevu končí. Když někoho pomlouváme, vyhrožujeme, šíříme nenávist vůči etnickým skupinám, schvalujeme trestné činy nebo třeba šíříme poplašné zprávy – už to není svoboda projevu. To už je porušení zákona.

A pozor – to nejsou jen teoretické hranice. V České republice už byla celá řada osob **pravomocně odsouzena** za výroky nebo chování, které překročily rámec svobody projevu a naplnily znaky trestného činu. Týkalo se to například projevů schvalujících násilí, popírajících holocaust, šířících nenávist vůči menšinám nebo vyzývajících k násilí. Svoboda projevu tedy neznamená „mohu říkat cokoliv a kdykoliv“, ale „mohu se svobodně vyjadřovat, dokud tím neohrožuji druhé a neporušuji zákon“.

Svoboda projevu platí i pro ty, se kterými nesouhlasíme

Možná největší zkouškou skutečné demokracie je, když hájíme svobodu projevu u těch, jejichž názory považujeme za chybné, nepříjemné nebo neslučitelné s naším světonázorem. Protože právě tehdy ukazujeme, že svoboda projevu není jen výsada „našich“, ale univerzální právo každého. Samozřejmě – opět v mezích zákona. Bránit svobodu slova znamená někdy čelit i tomu, co nechceme slyšet. Ale pokud začneme rozlišovat, komu svobodu projevu přiznáme a komu ne, ztrácí celé právo svůj smysl. Buď platí pro všechny – nebo přestává být svobodou.

Svoboda projevu není pro slabé

povahy

Obrana svobody projevu často vyžaduje odvahu. Nejde jen o diskuze v teple domova nebo na Facebooku. Někdy je potřeba vystoupit z komfortní zóny, riskovat nepochopení, čelit útokům. Být slyšet, i když to bolí. Ale právě proto je svoboda slova tak ceněná. Je totiž součástí demokracie a zdravé občanské společnosti. Můžeme říkat, co si myslíme – i po volbách, i když „nevyhráli ti naši“. Není potřeba „držet hubu“. Kritizovat politiky, ptát se, nesouhlasit – to není slabost, ale známka fungující demokracie. Samozřejmě – vše v rámci zákonných mantinelů. Neohrožovat ostatní, nešířit nenávist, nemanipulovat.

Stáhněte si [přehledový list](#).

Pro E-Bezpečí
Kamil Kopecký